KNNV vereniging voor veldbiologie

ivn

Afdeling

Drechtsteden

Nieuwsbrief

De Spindotter

2e kwartaal 2019

Bestuur KNNV Drechtsteden KvK 24417034

voorzitter: Frans Beuvens: 078 – 613 72 07
secretaris : Hein Ruiter: 078 – 614 38 60
penningmeester: Ruud Dorst : 078 – 618 37 23
ledenadministratie: Ruud Dorst : 078 – 618 37 23
algemeen lid : Gerard Verroen : 078 – 617 86 80
webmaster : Jan Zellmann: 06 – 48 76 13 09

Adres Secretariaat KNNV Drechtsteden
Hein Ruiter, Merwekade 84, 3311 TH Dordrecht
E-mail: secretaris@drechtsteden.knnv.nl
Webpagina: http://www.knnv.nl/drechtsteden

Kopijdata : 1 maart, 1 juni, 1 september, 1 december

Inhoud:

Voorwoord van de voorzitter	1-2
Programma KNNV 2e kwartaal 2019	3-4
Programma IVN 2e kwartaal 2019	5
Ledenavond lezing KNNV-IVN	6-7
Komende excursies KNNV	8-11
Werkgroepen:	
Natuurwerkgroep	11-13
Excursieverslagen	13-18
Van het Bestuur	19-26
Operatie Steenbreek	
Veldcursus Flora en Fauna	
Ongeoorloofde Bomenkap	
Statiegeld als oplossing	
Column	27-28
Als de kraanvogels overvliegen	28-29
Beleidsvisie KNNV	30-31
Hooge Biezenplaat	32

Voorwoord Lente 2019

Zowel in het IVN als in het KNNV bestuur is uitgebreid gesproken over de Algemene ledenvergaderingen. Het voorbereiden van (financiële) jaarverslagen en jaarplannen over 2018. Het vaststellen in de besturen heeft inmiddels plaatsgevonden. De stukken zijn klaar voor de definitieve vaststelling in de Algemene Ledenvergaderingen.
Ook in beide landelijke besturen is een statutenwijziging voorgesteld. Inmiddels heeft de beleidsraad van de KNNV de aangepaste concept statuten goedgekeurd.
Het lijkt erop dat de door Dordrecht aangeleverde aanpassingen aan de IVN statuten met de bestuurswisseling in het landelijk secretariaat deze in een bureaula terecht zijn gekomen. Inmiddels is actie ondernomen om ook hier een besluit-rijp voorstel voor te maken.

De beide organisaties hebben in de besturen gesproken over de invulling van de ledenavonden, de deelname aan de bijenmarkt en jubilarissen.
In het KNNV bestuur is het excursie- en lezingenprogramma voor de komende periode vastgesteld.
Er wordt samen met IVN-bestuur actie ondernomen om de geluidsinstallatie in de Paardenstal van Weizigt te verbeteren.
De tuivogelcursus is voorbereid en gegeven aan de deelnemers

en de excursie is uitgevoerd met ondersteuning van IVN vogelgidsen en inmiddels geëvalueerd.
Er wordt gekeken of een eerdere vraag vanuit Gorinchem voor een beperkt cursusaanbod kan worden uitgevoerd.
Er wordt gekeken wat het Deltaplan Biodiversiteit betekent voor de afdeling Drechtsteden.

was de Dordtse gidsencursus. Inmiddels is duidelijk dat de zeer uitgebreide landelijke IVN-gidsencursus in Dordrecht personeel niet uitvoerbaar is. Er is in een kleine commissie gesproken over een Dordtse variant. Deze zou binnen één jaar afgerond kunnen worden met gebruikmaking van o.a. al bestaande cursus-elementen.
Omdat het Dordtse probleem in heel veel afdelingen speelt is er vanuit de landelijke organisatie een initiatief genomen om de problematiek te bespreken. Alle afdelingen hebben nieuwe gidsen nodig, daarom lijkt een aangepaste uitvoerbare cursus noodzakelijk te worden.
De oproepen om opvolgers in het Griendbeheer te vinden voor de activiteiten, hebben geen resultaat opgeleverd. Het bestuur moet concluderen dat voortzetting van deze activiteit niet haalbaar is. Onze Griendwerkers zullen met een kleine attentie worden bedankt.
Het bestuur kijkt samen met de roostermakers naar de voorbereiding van het gidsenrooster.

Frans Beuvens

KNNV Excursie – en lezingen programma t/m juli 2019

13 april	De Vertegenwoordigende Vergadering van de KNNV wordt gehouden in De Meern in " Het Verenigingsgebouw " op zaterdag 13 april 2019. Een delegatie van de KNNV afdeling Drechtsteden zal u hier op deze vergadering vertegenwoordigen.
15 april	Ledenavond KNNV / IVN. Deze avond vertelt de heer Cor Speek over kraanvogels. Tevens wordt een film over deze vogels vertoond. [Zie ook artikel op pagina 6 en pagina 28] Locatie: Het Koetshuis, Duurzaamheidscentrum Weizigt, Van Baerleplantsoen 30, 3314 BH Dordrecht.
20 april	Bijen- en honing markt. Hier nemen ook de KNNV en IVN aan deel met een marktkraam. Deze activiteit vindt plaats op het terrein van de bijenvereniging op de Reeweg – Zuid vanaf 10.00 uur tot 16.00 uur.
26 april	Natuurexcursie naar de Korendijkse Slikken. [Zie ook artikel op pagina 8.] Opgave voor **donderdag 25 april** bij de heer G. Verroen op telefoon 078 – 617 86 80, tussen 18.00 en 20.00 uur.
6 mei	Natuurwerkgroep bezoekt de Tongplaat en het Zuidplaatje. Zie voor verdere activiteiten van de Natuurwerkgroep elders in dit blad voor de doelstelling en verdere activiteiten.
11 mei	Natura 2000 wandeling in de Hollandse Biesbos. In samenwerking met het Biesboscentrum en onder leiding van een KNNV natuurgids wordt het Griendmuseumpad bewandeld. Opgave voor deelname: Aanmeldingen via Biesboscentrum

Dordrecht (online via website www.biesboschcentrumdordrecht.nl) Kosten p.p. bedragen € 2,00,

17 mei — Natuurexcursie en avondwandeling op **vrijdag 17 mei** naar het Quackjeswater op het Eiland van Voorne. Hier gaan we zoeken en luisteren naar de nachtegalen, die hier veel voorkomen. Vertrek vanaf de zuid zijde van het Station in Dordrecht om 19.00 uur. We verwachten omstreeks 23.00 uur weer terug te zijn. Opgave voor deelname op **donderdag 16 mei** bij de heer G. Verroen op telefoon 078 – 617 86 80, tussen 18.00 en 20.00 uur.

20 mei — Ledenavond KNNV / IVN. Het onderwerp voor deze avond is "Dolfijnen en Walvissen ". Door mevrouw Dr. Saskia Bosman, bioloog. [Zie artikel op pagina 6]
Locatie: Het Koetshuis, Duurzaamheidscentrum Weizigt, Van Baerleplantsoen 30, 3314 BH Dordrecht.

25 mei — Natuurexcursie naar het Hoge Bergse Bos in Rotterdam. [Zie ook artikel op pagina 9.]
Opgave voor deelname op vrijdag 24 mei bij de heer F. Beuvens op telefoon 078 – 613 72 07, tussen 18.00 en 20.00 uur.

3 juni — Natuurwerkgroep in de Noorderdiepzone.
Zie voor verder nieuws van de Natuurwerkgroep elders in dit blad voor de doelstelling en verdere activiteiten.

20 juni — Natuurexcursie op **donderdag avond** naar Hooge Nesse te Zwijndrecht. Vertrek vanaf het ARA Hotel in Zwijndrecht om 20.00 uur. [Zie ook artikel op pagina 10.]

1 juli Natuurwerkgroep naar de “Elzen”.
Zie voor verder nieuws van de Natuurwerkgroep elders in dit blad voor de doelstelling en verdere activiteiten.

6 juli Natuurexcursie naar “Voornes Duin “.[Zie ook artikel op pagina 11.]
Opgave voor deelname op vrijdag 5juli bij de heer F. Beuvens op telefoon 078 – 613 72 07, tussen 18.00 en 20.00 uur.

IVN Activiteitenagenda t/m juni 2019

Za 13 apr.	10.00	Dordwijk	bloesem in de boomgaard
Za 20 apr.	06.00	De Elzen	Vroege vogels
Za 20 apr.		Bijenmarkt	Kraam samen met KNNV
Za 28 apr.	07.00	Tongplaat	blauwborst in het moeras
Za 4 mei	10.00	Oosthaven	lente
Za 4 mei	05.00	Oosthaven	nog vroegere vogels
Za 11 mei	10.00	Dordwijk	lentekriebels
Za 18 mei	8.00	Zuid/Tongplaat	vogelpraatjes
29 mei-2 jun	8.00	Hemelvaartkamp	Wijlre Nivon camping de Gele anemoon
Za 8 juni	10.00	Dordwijk	genieten in de kitchen garden
Za 15 juni	4.00	De Elzen	Allervroegste vogels
Zo 23 juni	13.30	Binnenstad	muurplanten

In **Zwijndrecht** kunnen kinderen elke eerste zaterdag van de maand terecht in ‘t Weetpunt, Develpad 169 te Zwijndrecht, van 13.00 tot 15.00 uur.

Informatie: Lidy van der Lans-Exler; 078 – 681 26 29
Vertrek excursies:
Landgoed Dordwijk: Ingang Dordwijklaan, aanmelden verplicht bij Elly den Hartogh; 078 – 616 67 80.

De Elzen en Hooge Biezenplaat: Vanaf parkeerplaats " De Viersprong", Kruising Oude Veerweg/Noorderelsweg.

Voor meer informatie en aanmelding, kunt u contact opnemen met Wilma Booy 078 – 617 14 12 of via bestuurivn@gmail.com

Ledenavonden KNNV / IVN

Lezing Kraanvogels

Door Cor Speek

De vlucht van de kraanvogels is een film van Cor Speek uit Geldrop. Hij laat beelden zien van bekende rustplaatsen tijdens de vogeltrek in Europa. Van Rügen, Diepholz, de Strabrechtse heide en De Pelen tot Extremadura in Spanje waar ze overwinteren of doortrekken naar Afrika. Op al deze plaatsen heeft hij opnames gemaakt. Al jaren houdt Cor zich bezig met het maken en vertonen van prachtige natuurfilms. Speek is sinds zijn jeugd gefascineerd door de natuur en dat is te zien aan de diversiteit van zijn filmmateriaal. De films die hij maakt hebben vaak een educatief karakter. Cor heeft deze, maar ook andere films.

Zijn passie voor kraanvogels ontvlamde op 23 november 1997. Toen zag hij voor het eerst kraanvogels vliegen boven de Peel. Een groep van 32 kraanvogels streek neer op een pas geoogste maïsakker. Hun majestueuze vlucht en adembenemende roep hadden een grote impact op hem. Sindsdien bezoekt hij ieder najaar gebieden waar hij de kraanvogels kan waarnemen en filmen. In de film volgen we het leven van de kraanvogel als hij wegtrekt naar het zonnige zuiden. Er bestaan twee routes die de kraanvogels gebruiken tijdens hun trek.

Lezing Walvissen, Bruinvissen en Dolfijnen in de Noordzee

Door Dr. Saskia Bosman, bioloog

Bioloog Saskia Bosman neemt ons mee in een lezing over walvisachtigen: walvissen, bruinvissen en dolfijnen. We beginnen met de Atlantische Oceaan, dan zoomen we in op de Noordzee.
De Noordzee was van ca. 1965 tot 1985 erg vervuild, vooral doordat onze rivieren vervuild waren door de industrie. Hierdoor bleven bijvoorbeeld de bruinvissen weg, behalve ten noorden van Schotland. Nu de industrie schoner produceert en hierdoor de Noordzee schoner is verschijnen er steeds meer bruinvissen langs onze kust. Soms trekken er dolfijnen zoals tuimelaars door de Noordzee [afgelopen zomer een grote groep] en van half-oktober vorig jaar tot eind-januari dit jaar heeft er zelfs een bultrug walvis in de Noordzee rondgezwommen, die vanaf Nieuwjaarsdag vergezeld werd door nog een bultrug. Bultruggen kunnen prima overleven in de Noordzee. Vroeger was het heel normaal dat de Noordzee bevolkt was door walvisachtigen. Zijn ze aan het terugkomen? Kom het horen in deze lezing met mooie foto's en filmpjes.

Komende excursies in het 2e kwartaal 2019

Natuurexcursie naar Korendijkse Slikken op vrijdag 26 april 2019.

In de Korendijkse Slikken krijg je nog het gevoel helemaal weg te zijn van de wereld.
Het hele jaar zijn de graslanden van het natuurgebied een rustplek voor verschillende vogels, zoals de smient, wulp, goudplevier en verschillende ganzen als de zeldzame dwerggans. In de natuur van de Korendijkse Slikken vinden zij hun voedsel. Grazende koeien houden de natuur open en toegankelijk voor de vogels.
Het moerasachtige deel van het natuurgebied kent weer andere soorten, hier gedijen moerasvogels beter. Je komt hier rietzangers, blauwborsten, grote zilverreigers en bruine kiekendieven tegen. Als je geluk hebt zie je een zeearend rondvliegen!
Door het afsluiten van ‘t Haringvliet verdween met de invloed van het zoute water ook de uitgestrekte rietlanden en slikoevers uit de natuur van de Korendijkse Slikken. Met het Droomfondsproject Haringvliet werken we aan herstel van die unieke deltanatuur rondom het Haringvliet. In de Korendijkse Slikken zijn we gestart met het natuurherstel en het verbeteren van de recreatieve voorzieningen. Zo is er een nieuwe verhoogde wandelroute, een nieuwe vogeluitkijkhut en nieuwe uitkijkterp met zicht op het Haringvliet en het Spui. Ook is de openstelling van dit gebied verruimd.
Daarnaast werken we aan het natuurherstel door delen in het gebied te verlagen en daarmee slikoevers te herstellen. Met deze maatregelen brengen we de natuur, die verloren is gegaan bij de afsluiting met de Haringvlietsluizen, weer een beetje terug. En juist deze, unieke deltanatuur, is zo waardevol als paai-, broed- en opgroeigebied voor trekvissen en -vogels.

Het terrein is in beheer bij Natuurmonumenten

Natuurexcursie naar Hoge Bergse Bos op zaterdag op 25 mei 2019.

Het Hoge Bergse Bos ligt aan de zuidzijde van de Rotte. Het ontwerp van het bos gaat uit van ruige, robuuste en zo veel mogelijk spontane natuur. Bij de aanleg is tevens nadrukkelijk rekening gehouden met sportieve recreanten. Naast wandelen en vogels spotten kan men er fietsen, klimmen, mountainbiken, survivallen, skaten, roller skiën, skiën, snowboarden, schieten, golven en kanoën.
De aangrenzende Rotte, aan de noordzijde van het bos, is een oude veenstroom. In 1270 werd een 400 meter lange dam in de Rotte gelegd om het Maaswater buiten te houden. Het water van de Rotte kon via sluizen in de dam vrij uitstromen in de Maas. Deze dam, die vrijwel onmiddellijk bebouwd werd, vormt de oorsprong van de stad Rotterdam. Na verloop van tijd werd deze dam Hoogstraat genoemd.
De heuvels van het Hoge Bergse Bos zijn in de jaren zestig ontstaan door stort van bouw- en sloopafval. Op de hellingen van de ski berg vindt men Vlier, Kaukasische berenklauw, Meidoorn, Witte abeel en Zoete kers. De top van de ski berg is aan de achterzijde ook voor wandelaars te bereiken en geeft een prachtig panoramisch uitzicht over de omgeving. Voor wandelaars is ook de Tussenbult een interessant gebied. Er zijn verschillende natuurpaden aangelegd door de ruigere gedeelten van dit gebied. Bovenop de bult staat een opvallend badkuipachtig kunstobject genaamd ‘Spoortunnel’ van Marcel Kronenburg. Het object moet een extra dimensie geven aan de recreatie- en natuurbeleving daar.

Natuurexcursie naar Hooge Nesse op donderdag avond 20 juni 2019. Vertrek bij hotel Ara 20.00 uur

Tegen de Oude Maas ligt bij Zwijndrecht de Hooge Nesse Polder, een voormalige vuilnisbelt. Dit natuurgebied is in 2013 opengesteld. Je kunt er heerlijk struinen door rietland, langs wilgenbossen en watergangen. Er zijn inmiddels bijna 100 vogelsoorten gezien in de Hooge Nesse Polder. Dat is een mooi

aantal dat erop wijst dat je goed kunt vogels kijken in de Hooge Nesse Polder.
Lange tijd was de bestemming voor de Hooge Nesse Polder die van vuilnis of slibdepot. Gelukkig is de bestemming veranderd in die van natuurgebied. Goed, nu over het vogels kijken in de Hooge Nesse Polder. Je komt dan bij de oostelijke ingang. Een hek biedt toegang tot de Hooge Nesse Polder. De struinpaden beginnen hier meteen.
Rietland, wilgenbossen en watergangen wisselen elkaar af. Welke vogels je er kunt zien, hangt af van het seizoen. Het voorjaar vanaf maart is ronduit de beste periode om vogels te kijken in de Hooge Nesse Polder. Dan vallen de eerste zangvogels binnen om er te broeden. Blauwborst, bosrietzanger, rietzanger, kleine karekiet, snor, sprinkhaanrietzanger en rietgors arriveren korter of langer na elkaar in de Hooge Nesse Polder. Ook het baardmannetje komt in de rietvelden voor. De bruine kiekendief is een jaarlijkse gast. In het struikgewas hoor en zie je zangvogels als fitis, tjiftjaf zwartkop en tuinfluiter. Sperwer en havik jagen er hun kostje bij elkaar. Andere mooie waarnemingen in de afgelopen jaren waren beflijster, bosuil, purperreiger, waterral, roodborsttapuit en grote gele kwikstaart. Kortom, je kunt verrassende waarnemingen doen in de Hooge Nesse Polder.

Natuurexcursie naar Voornes Duin op zaterdag op 6 juli 2019.

Natuurgebied Voornes Duin ligt op Voorne-Putten, in Zuid-Holland. Voornes Duin staat bekend om de verschillende landschappen. Kom wandelen over uitgestrekte duinen, bloemrijke duingraslanden en vochtige valleien. Struin langs moeras, stille duinmeertjes en bos en ontdek de vele soorten planten en de bijzondere vogels die zich hier thuis voelen. Een rijkdom aan planten
Meer dan de helft van alle soorten Nederlandse wilde planten komen voor in Voornes Duin Langs de wandelpaden bloeien bijvoorbeeld de bijzondere hondstong en koninginnekruid. In de duinvallei groeien soorten als de parnassia en slanke gentiaan. De vleeskleurige, paarse of geelwitte bloemen van de

vleeskleurige orchis of een van de andere soorten orchideeën in de Schapenwei kom je hier tegen.
Al deze planten trekken in het voorjaar veel vlinders aan. Gewone soorten, zoals de dagpauwoog. Maar ook zeldzame soorten als het koevinkje, het bont zandoogje en de kleine parelmoervlinder. Voornes Duin is erg geliefd bij broedende vogels. Bijvoorbeeld in en rondom het Breede Water. Bij dit duinmeer broeden grote groepen aalschovers. Maar ook Bergeenden, Kuifeenden en Slobeenden brengen hier hun jongen groot. Met een beetje geluk spot je bij het duinmeer een vogel met goudkleurige 'oortjes': de geoorde fuut.
Ook op andere plekken spot je veel verschillende vogels. Van roodborsttapuiten, nachtegalen en kuifeenden tot echte bosbewoners als de groene specht. Ze bouwen, net als bijna twee derde van de Nederlandse broedvogelsoorten, hun nest in natuurgebied Voornes Duin.
In Voornes Duin vind je vochtige en natte duinvalleien. Een zeldzame verschijning langs de Nederlandse kust. Dit komt door een combinatie van kalkrijk zand, een afwisselend landschap en uitgekiend beheer. In Voornes Duin wint men in tegenstelling tot veel andere duingebieden geen drinkwater.

Werkgroep Natuur van de KNNV Drechtsteden.

Wandelen met de Natuurwerkgroep in 2019

Ook in 2019 gaat de **Natuurwerkgroep van de KNNV-afdeling Drechtsteden** de natuur op het Eiland van Dordrecht weer bekijken. Dat doen we eenmaal per maand in de periode maart – november en in slechts enkele geselecteerde gebieden, zodanig dat je daar maximaal één ochtend bezig bent. We bekijken niet alleen de planten, maar alles wat we tegenkomen op onze wandeling, dus ook vogels, vlinders, libellen, paddenstoelen etc. Ik heb hiervan de coördinatie op mij genomen. Het aantal vaste deelnemers neemt langzaam toe, vorig jaar deden gemiddeld 6 personen mee en ik hoop dat er in 2019 nog meer mensen mee gaan doen; dat hoeft niet bij elke wandeling, dat kan ook

incidenteel. Blijf niet thuis, loop eens een keer mee, het is leerzaam én ontspannend!

Dit jaar leggen we de nadruk op de nieuw aangelegde verbindingszone tussen de Sliedrechtse en de Dordtse Biesbosch, de Noorderdiepzone. Door dit langgerekte gebied meermalen te bezoeken kunnen we misschien een soort nulmeting doen en zien hoe de natuur zich de komende jaren gaat ontwikkelen. Let wel op de twee verschillende vertrek locaties!

Alle wandelingen beginnen om 9 uur en duren tot circa 12 uur. Maar let op ! Als het 's morgens om half negen regent of buiig is en verwacht wordt dat het niet spoedig droog wordt, gaat de wandeling niet door en proberen we het op de tweede maandag van de maand opnieuw.

De planning voor 2019 is als volgt:

Januari	Geen wandeling.
Februari	Geen wandeling.
4 Maart	Noorderdiepzone, verzamelen op parkeerterrein 100 meter na kruising Zeedijk en Schenkeldijk.
1 April	Noorderdiepzone, verzamelen op parkeerterrein 100 meter na kruising Zeedijk en Schenkeldijk.
6 Mei	Tongplaat en Zuidplaatje, verzamelen parkeerterrein Zuidhaven.
3 Juni	Noorderdiepzone, verzamelen parkeerterrein bij nieuwe plas tegenover de Oosthaven.
1 Juli	De Elzen, verzamelen bij restaurant De Viersprong.
5 Augustus	Noorderdiepzone, verzamelen parkeerterrein bij nieuwe plas tegenover de Oosthaven.
2 September	Dubbelmonde/Overkamp, startpunt parkeerterrein Overkampweg t.o. politiebureau.
7 Oktober	Oosthaven, verzamelen bij de ingang van het natuurpad.
4 November	Noorderdiepzone, verzamelen op parkeerterrein 100 meter na kruising Zeedijk en Schenkeldijk.

December Geen wandeling.

Iedereen is van harte welkom op deze wandelingen, hoe meer kennis des te beter de inventarisatie.

Gerard Verroen.

NOORDERDIEP ZONE

Excursieverslagen

Verslag natuur excursie Plan Tureluur op 15 december 2018.

Vandaag een auto-excursie naar Zeeland waar we vooral op Schouwen-Duiveland op zoek gaan naar (winter-)vogels.
Door de bouw van de Oosterscheldedam tussen Schouwen en Noord-Beveland ging veel natuur verloren. Om dat enigszins goed te maken is door Natuurmonumenten het Plan Tureluur bedacht. Langs de randen van de Oosterschelde – op Schouwen, Tholen, Sint Philipsland, Noord- en Zuid-Beveland – komen slikken, ondiepten, zandplaten, begroeide schorren en zoute moerassen. Het is vernoemd naar de Tureluur, een waadvogel

waarvan men hoopt dat hij hier veel aanwezig zal zijn. Wij zijn gaan kijken hoever het nu gevorderd is met de aanleg van deze natte natuur en vooral welke vogels er zoal te zien zijn.
Het is buiten koud, het vriest nog als we in twee auto's met z'n zessen naar Zeeland rijden, en het is bewolkt met een stevige zuidoosten wind. Vooral door die wind is het buiten de auto een kille bedoening wat we het eerst bemerken als we ten westen van Zierikzee uitstappen naast de hoge Oosterscheldedijk met om ons heen diverse ondiepe plassen. Maar die liggen te ver weg om de erop voorkomende vogels goed te kunnen bekijken. We zien enkele Bergeenden, veel Smienten en een Holenduif; naast ons hangt even later een Torenvalk in de lucht.

We gaan even de dijk op om te zien wat er in de Oosterschelde zwemt en dan blijkt de wind pal over het water onze richting op te waaien, en dat bij één graad Celsius! Dat is koud. Veel golfslag en geen vogels in het water, maar wel een troep Rotganzen op de grens van dijk en water. Altijd mooi.
We gaan terug naar de auto's en besluiten verderop te gaan kijken, meer het binnenland in, bij Moriaanshoek. Daar is een vogelscherm en staan we niet zo vol in de wind maar wel op de rand van een ondiepe plas. Hier zijn duidelijk meer vogels te zien: veel Kieviten, Scholeksters, Smienten, Slobeenden en Rotganzen. In de weilanden naast de plas staan vele Zilvermeeuwen en er boven vliegt een Buizerd.

Genoeg gezien hier, we rijden een stukje terug richting Zierikzee om bij de afslag naar “de Viswinkel” een doodlopende weg pal langs de dijk op te gaan. Deze smalle weg voert zo’n twee kilometer lang tussen diverse ondiepe plassen en slikken door naar het westen tot een keerpunt. Langs deze route stoppen we enkele malen om te kijken welke vogels er te zien zijn, en dat zijn er opvallend veel: behalve veel Smienten en Waterhoentjes ontdekken we eindelijk enkele Tureluurs die uit het noorden zijn gekomen om hier te overwinteren, daarnaast enkele groepen voedsel zoekende Kluten en twee rustende Lepelaars, terwijl er één Lepelaar pal over ons heen vliegt. Ook Brandganzen zijn hier aanwezig. We ontdekken zelfs een Zwarte ruiter.

Het is tijd voor de lunch, maar buiten de auto is het dermate koud dat we maar in de auto pauzeren, want enige beschutting is hier niet. We rijden daarna verder, langs Schelphoek naar de Plompe Toren pal tegen de dijk van de Oosterschelde. Ook hier liggen plassen en natte velden waar we Wulpen zien en Bergeenden, maar ook hier geen vogels in de Oosterschelde zelf. We vervolgen onze rit langs de dijk naar de voet van de Oosterscheldedam waar we op een geasfalteerde plaat komen onder aan de dam en pal naast het water.

De wind blaast over de lengte van de Oosterschelde in onze richting en er is een flinke golfslag. In de luwte van een strekdam zien we veel vogels drijven, het zijn Zilver- , Storm- en Kleine mantelmeeuwen; Aalscholvers en Wilde eenden zijn druk doende met voedsel zoeken en er komt pal voor onze auto een Wulp krabbetjes vangen.
We rijden van hier naar de Brouwersdam. Bij de wateruitlaat zwemmen twee zeehonden en er lopen enkele Steenlopers en een groep Bonte strandlopers; ook hier Scholeksters, Zilvermeeuwen en Aalscholvers. Op de terugweg naar Dordrecht slaan we bij Nieuwe Tonge af naar de Grevelingen om te zien of de Flamingo's er weer zijn. Inderdaad, een groep van zo'n 50 vogels staat bij elkaar in het water te kleumen! Wat een prachtig gezicht, die hardroze vogels, en hiermee komt een eind aan deze boeiende vogelexcursie.

Gerard Verroen.

Verslag excursie Quackjeswater op 22 februari 2019

Naarmate we dichter bij zee kwamen werd het steeds somberder en toen we op het parkeerterrein bij het Quackjeswater arriveerden was het zelfs mistig; zouden we de vogels op het eilandje nog wel kunnen zien? De natuur verwelkomde ons in ieder geval uitbundig, want er bloeiden hier rond het parkeerterrein honderden Sneeuwklokjes, verderop zelfs ook enkele Lenteklokjes, en een Roodborst zat luid te zingen.

We waren met z'n zessen en wandelden door het verder nog winterse duinbos richting Quackjeswater waarbij we alleen enkele bloeiende Elzen zagen. Bomen en struiken vertoonden nog weinig tekenen van de komende lente, slechts de Kamperfoelie en de Gewone vlier begonnen al voorzichtig uit te lopen.

Een Grote bonte specht liet zich horen, evenals een groepje Staartmezen bovenin een boom. En toen waren we bij het water op de uitkijkheuvel met tegenover ons een boomrijk eilandje, maar het was nog behoorlijk mistig.
Op het vlakke water – het was windstil vandaag - zagen we diverse vogels zwemmen en in de bomen op het eilandje zagen we ook vogels zitten. Met de verrekijkers konden we de

volgende soorten bepalen: Grauwe gans, Slobeend, Kuifeend, Aalscholver, Blauwe reiger, Tafeleend en Wintertaling. In de bomen tegenover ons zaten enkele grote witte vogels, Zilverreigers? De nevel werd minder en toen een van die witte vogels ging vliegen en we zijn snavel konden zien, wisten we dat dit geen Zilverreiger was, maar een Lepelaar! En dat eind februari! Nu hadden we bij onze excursie in Zeeland in december ook Lepelaars gezien, dus klaarblijkelijk zijn er Lepelaars die gedurende de winter hier blijven en niet de lange en gevaarlijke reis naar het zuiden maken om te overwinteren. In de top van een hoge boom ontdekten we nog een Buizerd. We wandelden door de duinen naar een ander uitkijkpunt over het meertje en konden nu heel duidelijk de Lepelaars herkennen, want ze vlogen niet ver van ons langs. We besloten het pad richting strand te nemen en wandelden door een begraasd duingebied. De Winterkoning en de Zanglijster zongen het hoogste lied, het kondigde het voorjaar aan. Ook de Pimpel- en de Koolmezen lieten zich horen.

Gezeten op een duintop keken we uit over het strand, de monding van het Haringvliet en in de verte de kop van Goeree; vanwege het windstille weer was de zee spiegelglad, en de mist was geheel verdwenen; kortom een mooie pauzeplek. We wandelden weer terug naar het Quackjeswater door een winters aandoend duinbos waarbij de vruchten van de Hop duidelijk zichtbaar waren en een enkele Paarse dovenetel bloeide. En zo kwamen we uit bij de Sneeuwklokjes en het parkeerterrein. Dit deel van Voorne’s duin moeten we ook maar eens op een ander moment van het jaar gaan bekijken. We houden u op de hoogte.

Gerard Verroen.

Van het Bestuur KNNV en IVN.

“Operatie Steenbreek”

De beide natuurverenigingen **KNNV en IVN** pleiten al jaren bij de **Gemeente Dordrecht** om ook te gaan deelnemen aan de “Operatie Steenbreek”.
Vorige maand is in de raadscommissie “ fysiek “ besloten om aan te sluiten bij dit bijzonder sympathieke initiatief. Het idee is eenvoudig: **“Tegel eruit en plant erin”.**

Van verstening naar vergroening

operatie steenbreek

Zo’n eenvoudige actie dient vele doelen.
Allereerst kan regenwater beter wegstromen in de bodem en worden bij plensbuien de riolen niet overbelast. Meer planten betekent meer afkoeling van de steden, die immers steeds warmer worden.

Steen en beton houden namelijk warmte vast. In de zomer kunnen grote steden vaak 6° C warmer zijn dan de omgeving. Door meer planten in de stad wordt er wordt meer zuurstof geproduceerd. De lucht wordt schoner doordat fijnstof wordt opgevangen. De biodiversiteit neemt enorm toe.

Er worden namelijk planten geplant die weer vlinders, vogels en insecten trekken. Meer steen betekent minder egels, vogels, insecten, bodemorganismen etc. Minder steen betekent dus het omgekeerde. Namelijk meer vogels, egels, vlinders, libellen etc. Ook is aangetoond dat een groene leefomgeving positief werkt op de gezondheid. Het zorgt voor minder stress en groen is goed voor het algemeen welbevinden.

Dus goed dat Gemeente Dordrecht eindelijk meedoet aan **“Operatie Steenbreek”**. IVN en KNNV willen graag meedenken om invulling te geven aan dit initiatief.

Frans Beuvens

Veldcursus Flora en Fauna in juni en augustus 2019

Leer determineren en soorten herkennen in 4 dagen!
De **KNNV Vereniging voor Veldbiologie** biedt samen met **Natuurpresentaties** een veldcursus Soortenkennis Flora en Fauna aan.
Deze cursus is bedoeld voor deelnemers die in een enkele dagen tijd willen leren determineren: Planten, mossen, korstmossen, vogels, dag- en nachtvlinders, libellen, aquatische fauna. Je kan aan de slag in je eigen interessegebied.

In drie dagen leg je een serieuze basis onder de eigen flora en faunakennis in een gezellige en actieve sfeer. Een echte aanrader!

De cursus wordt in 2019 tweemaal gegeven:
- veldcursus 1: 7 t/m 10 juni 2019 [Pinksterweekend]
- veldcursus 2: 12 t/m 15 augustus 2019

De cursus wordt weer georganiseerd in de omgeving van Ommen, vanwege de prachtige accommodatie en de rijke verscheidenheid aan excursieterreinen. Van het Vechtdal tot aan de droge heidevelden, van moerasbossen tot jeneverbesstruwelen.

Kosten: €190,-p.p. inclusief accommodatie, maaltijden en cursusbegeleiding.
Docenten: Kees Boele en Nick Peters

Meer informatie en aanmelden: www.veldcursus.nl
of
Email: Kees Boele, info@natuurpresentaties.nl

Ongeoorloofde Bomenkap

Beste KNNV-ers en IVN-ers uit de Drechtsteden,

Vorig jaar heeft u de petitie "Bomen langs N-wegen moeten blijven" kunnen ondertekenen. Deze werd mede dankzij velen

een groot succes! En er is meer aan de hand op dit moment. Daar vragen we graag uw aandacht voor.
Er is op grote schaal toenemende kap van gezonde, volwassen bomen gaande. Echt schrikbarend. Daarom zijn we een nieuwe landelijke petitie gestart:

www.beternatuurbeleid.petities.nl

Misschien heeft u het interview van Edith Hazelzet met voormalig directeur Staatsbosbeheer [SBB] Frits van Beusekom inmiddels gelezen.
Dit werd gevolgd door een flink aantal artikelen in o.a. NRC, Volkskrant, t/m het Reformatorisch Dagblad. Ook Vroege Vogels besteedde er aandacht aan. Uit ons hart gegrepen! Want al langer zien wij de schadelijke werkwijze van SBB om ons heen toenemen.

Waar we ook proberen bij SBB aandacht te krijgen voor heroverweging en voor behoud van bos en gezonde bomen en natuurwaarden, we kregen vrijwel altijd nul op het rekest. Ook beloften van bijvoorbeeld kap van kleinere percelen werden niet nagekomen. Er wordt door deze kaalkap ook onomkeerbare schade toegebracht aan de biodiversiteit. En het huidige beleid maakt nota bene ook mogelijk dat SBB zichzelf mag controleren: "slager keurt eigen vlees"!

En SBB blijft geruststellende informatie verspreiden. De realiteit is duidelijk anders. **Kijk bijvoorbeeld naar het bomenkap meldpunt.**

Het gaat hier overigens niet alleen om SBB. Hoewel SBB het grootste bosareaal heeft in ons land, hebben ook andere bos- en natuurbeheerders het bomen -verdien-model van houtverkoop en subsidie voor biomassa gevonden. Terwijl houtige biomassa bovendien nog 15% meer vervuilend is dan steenkool! [Wij zijn overigens zeker niet tegen productiebossen; de eigenaar moet tenslotte ook leven!]

Daarom willen we dit breder trekken, want het huidige overheidsbeleid biedt juist alle ruimte voor deze praktijken! Dat moet dus veranderen!
Het is tijd voor aandacht en actie en daarom dus deze petitie: beternatuurbeleid.petities.nl

Statiegeld als oplossing voor beter milieu.

Burgers en organisaties vragen een oplossing voor zwerfafval, meer bescherming van het milieu en beter hergebruik van grondstoffen. Statiegeld is een essentieel onderdeel van deze oplossing.
Statiegeld zorgt ervoor dat lege flesjes en blikjes worden ingeleverd. Daardoor: blijven straten, bermen en stranden vrij van plastic flesjes en blikjes; verminderen we de plastic soep in zee en voorkomen we dierenleed; besparen lokale overheden, en daarmee de belastingbetaler, jaarlijks tientallen miljoenen euro's aan opruimkosten van zwerfafval; recyclen we PET-plastic en aluminium op de beste manier. Dat levert ruim twee keer zoveel geld op per kilo gerecycled materiaal en de hoge ambities op het gebied van circulaire economie kunnen hierdoor realiteit worden; gaan we klimaatverandering tegen. Door efficiënter gebruik van materialen wordt minder CO2 uitgestoten en minder afval verbrand.

Hoe werkt het statiegeldsysteem voor de consument?

Het principe van statiegeld is eenvoudig: bovenop de prijs van een plastic fles of blikje betaal je bijvoorbeeld 0,25 euro statiegeld. Die 0,25 euro krijg je volledig terug op het moment dat je de lege verpakking via een automaat of winkelbalie terugbrengt. Statiegeld is dus geen belasting: wie zijn flesje of blikje netjes terugbrengt betaalt helemaal niets extra's. Na inleveren gaat de verpakking het recyclingproces in om opnieuw in de productie van plastic flessen en blikjes te worden gebruikt.
Veel betere recyclagecijfers
De fles of het blikje gaat dan het recyclingproces in om opnieuw in de productie van plastic flessen en blikjes te worden

gebruikt. Bij statiegeldsystemen wordt veel meer gerecycled dan nu het geval is. In **Duitsland** wordt zelfs 98 procent van de PET-flessen gerecycled.
In **Nederland** wordt slechts 58 procent van de kleine PET-flessen, waar geen statiegeld op zit, gerecycled. Vergelijk dit met het retourpercentage voor grote PET-flessen, waar wel statiegeld op zit: ongeveer 95 procent. Omdat de kleine PET-flesjes samen met minder kwalitatieve kunststoffen worden ingezameld, is het ingezamelde materiaal vaak van te slechte kwaliteit om te gebruiken voor nieuwe flesjes.

De winst voor lokale overheden.
Lokale overheden proberen hun grondgebied netjes te houden maar kijken aan tegen een torenhoge factuur voor het opruimen van zwerfvuil, dat voor 40 procent uit drankverpakkingen bestaat. Deze kosten worden uiteindelijk opgehaald bij alle belastingbetalers via de jaarlijkse gemeentebelasting.
Studies tonen aan dat statiegeld voor Vlaamse gemeenten jaarlijks een besparing van 20,1 miljoen euro kan opleveren. Voor Nederlandse gemeenten loopt het zelfs op tot 80 miljoen euro.
Hoe werkt het voor supermarkten en horeca?
Winkeliers kunnen zelf kiezen welk systeem het beste voor hen werkt: lege drankverpakkingen met de hand terug innemen of via een statiegeldmachine. Als je je boodschappen online doet, kunnen de lege drankverpakkingen mee terug worden gegeven met de bezorger.
De invoering van statiegeld is in principe een extra kostenpost voor retailers. De machines zijn niet goedkoop. Een investering van 13.000 euro in een machine, nog eens 10.000 euro in een compacter [die eventueel kan worden aangesloten op meerdere machines] plus de onderhoudskosten, betekenen dat supermarkten de meeste investeringskosten betalen van een statiegeldsysteem. Alle overige kosten zoals arbeidskosten, logistieke kosten en kosten voor een centraal beheersysteem vallen hierbij in het niet.
In Noorwegen is daarom afgesproken de supermarkten te vergoeden met een zogenaamde handling fee. Voor ieder blikje dat supermarkten innemen krijgen ze (omgerekend) 0,0209 euro

en voor ieder flesje 0,0261 euro. Omdat het gaat over honderdduizenden flesjes en blikjes per machine, lopen de inkomsten jaarlijks in de duizenden euro's. Zo worden ze volledig gecompenseerd voor de kosten die ze maken. De supermarkten verdienen hiermee hun investeringen binnen ongeveer 3 jaar terug. De geschatte levensduur van een statiegeldmachine is 7 tot 10 jaar, wat betekent dat de Noorse supermarkten op den duur geld verdienen aan statiegeld.
Uitgebreide producentenverantwoordelijkheid
Statiegeld is een voorbeeld van uitgebreide producentenverantwoordelijkheid: de producent neemt verantwoordelijkheid voor de volledige levenscyclus van een product met speciale aandacht voor terugname, recycling en eindverwerking.
Om terug te komen op het voorbeeld van Noorwegen: daar wordt de handling fee aan de supermarkten gefinancierd door drie verschillende bronnen van inkomsten.
Allereerst betalen producenten (omgerekend) 0,52 cent per blikje en 1,56 cent per flesje dat ze op de markt brengen [Infinitum, 2016].
Ten tweede is er de opbrengst van de verkoop van hoge kwaliteit PET en blik.
Tenslotte zijn er de inkomsten van de plastic flesjes en blikjes die niet worden ingeleverd en waarvan het statiegeld meehelpt het systeem te financieren.
Producenten dragen met een statiegeldsysteem bij aan een sterke circulaire economie. Statiegeld zorgt er immers voor dat meer drankverpakkingen terugkomen bij de producenten. Het materiaal is bovendien van hoge kwaliteit, waardoor het hergebruikt kan worden in nieuwe drankverpakkingen.
Kortom, een statiegeldsysteem voor blikjes en plastic flesjes is dé manier om een duurzaam beheer van grondstoffen te realiseren en zwerfafval te verminderen.
Statiegeld voorkomt veel zwerfafval in de natuur.

KNNV afdelingen en werkgroepen inventariseren flora & fauna in de stad en buitengebied. Leden nemen vaak al standaard een afvalzak mee om het zwerfvuil dat ze tegenkomen tijdens het veldwerk mee te nemen. We zien al tientallen jaren ongelooflijk

veel plastic in de magen van zeevogels en zeezoogdieren die op de kusten aanspoelen. Daarom attenderen we onze leden om op duurzaam hergebruik bij bijeenkomsten en sluiten ons van harte aan bij de statiegeldalliantie."

"De **gemeente Zwijndrecht** is van mening dat statiegeld mensen ertoe kan bewegen om hun lege flesjes en blikjes terug in te leveren, wat zal resulteren in minder zwerfafval en een betere recyclage. De gemeente treedt dan ook met overtuiging toe tot de statiegeldalliantie."
"Zwerfafval is de grootste ergernis van de Dordtenaren. Honderden Dordtse doorpakkers doen nu elke dag hun best de flesjes en blikjes die op straat en in het groen komen weer op te ruimen. De **gemeente Dordrecht** ondersteunt van harte de statiegeldalliantie. Statiegeld is immers de meest effectieve manier om een groot deel van het zwerfafval te voorkomen."
"De **gemeente Papendrecht** steunt het initiatief voor statiegeld op flesjes en blikjes omdat zij het belangrijk vindt dat de hoeveelheid zwerfafval verkleind wordt en dat vanuit de lokale overheid ook een signaal moet worden gegeven tot het voorkomen van de hoeveelheid plastic(deeltjes) in ons leefmilieu."
"Grote veranderingen beginnen met een kleine stap" daarom steunt de **gemeente Hendrik-Ido-Ambacht** de statiegeld alliantie. Wethouder duurzaamheid Floor van der Velde ziet al jaren het positieve resultaat op recycling door statiegeld te heffen op grote petflessen. De "kleine stap" om statiegeld uit te breiden naar blikjes en kleine plastic flesjes is een gewenste stap in de richting van minder restafval."
"De **gemeente Ridderkerk** sluit zich aan bij de Statiegeldalliantie. Ridderkerk wil een duurzame afval-loze gemeente worden. Samen met onze inwoners zetten we ons in om dat voor elkaar te krijgen. Statiegeld stimuleert mensen om blikjes en plastic flesjes in te leveren zodat dit afval gerecycled kan worden. Dit zorgt voor minder zwerfafval op straat én een beter hergebruik van afval. Dat is beter voor mens, dier en milieu."

Column

Schaatsen

Het kriebelde bij mij vorige week behoorlijk. Ik had last van schaatsjeuk. Op TV waren de wereld kampioenschappen allround. Het is namelijk alweer even geleden, dat ik voor het laatst op natuurijs geschaatst heb. Het was in de Dordtse polder, bij het boerencafé “De viersprong”. Er waren gelukkig reeds enkele waaghalzen aan het proefdraaien, waardoor het voor ons ook veilig genoeg leek.
Ik had namelijk mijn zoon zo gek gekregen om, op de bonnefooi, met me mee te gaan. Alles onder het voorwendsel, dat we eerst even lekker een paar stevige baantjes zouden trekken, om daarna in de donkerbruine uitbaterij een lekker warm biertje te nuttigen! Dat laatste trok de sceptische wintersporter over de streep. Omdat ik graag een beetje over mijn talenten poch, kan ik jullie gerust melden dat ik best wel een aardige langebaan techniek, op het bevroren water, ten toon kan spreiden. Mijn goede oude Viking-noren doen de rest. Ze zitten nog immer in de oorspronkelijke witte kartonnen doos, vergezeld van een oude vieze lap om het vet eraf te halen, en de stugge beschermers, die je vroeger als hockeystick gebruikte op het slootje achter het huis. Uiteraard met blote voeten erin en dan de veters goed strak vast met een dubbele knoop. Een ongeduldige knaap op geroeste hockeyschaatsen staat, iets te licht gekleed, naast me te koukleumen en vraagt of ik een beetje wil opschieten. Eenmaal op het ijs zijn de rollen omgedraaid en ben ik in een poep en een scheet bij hem uit zicht. Het gladde zwarte ijs is de hemel op aarde voor een stayer. Ook windje tegen, om hem even tegemoet te schaatsen, kost me geen enkele moeite. “Waar blijf je nou, sloompie”, knipoog ik hem. Hij heeft inmiddels een rood aangelopen hoofd en dat is niet alleen van de kou. Wanneer ik weer met rustige lange slagen en de armen op mijn rug, mijn baan vervolg, hoor ik het driftige geprik van de wild zwaaiende ploeteraar achter me. Hij probeert uit alle macht bij te blijven. Een getrainde schaatser ziet het tafereel lachend aan en roept dat mijn zoon inmiddels wil lekker diep zit, zelfs tegen voorovervallen aan.

Eerder dan mijn bedoeling is en nog lang niet voldaan, zet ik de terugtocht in. Wanneer plotsklaps het geprik achter me niet meer hoorbaar is en heeft plaatsgemaakt voor een vloeibaar geluid, weet ik dat, met het café reeds in zicht, de uitgeputte jongeling de laatste binnenbocht veel te kort langs het enige eendenwak genomen heeft. Als ik omkijk, zie ik mijn geschrokken zoon uit alle macht proberen om op het ijs te klauteren. Gelukkig staat hij maar tot zijn middel in het water en even later bij de auto te klappertanden in de vrieskou. “Gauw al je kleren uit!”, adviseer ik hem. Even later staan we allebei poedelnaakt in de polder. “Hier, trek mijn ondergoed maar aan en mijn trui, dan doe ik de rest weer aan!” Beiden half gekleed dacht hij reeds aan de terugtocht naar huis, maar ik zei: “En dat lekkere warme biertje dan?” Ik kan niet anders zeggen dan dat de mensen, die zich aangenaam zaten op te warmen, raar opkeken toen hij, gezeten in mijn onderbroek, bibberend aan een mooi donkerbruin bier nipte. Een paar kelken verder was het alweer een stoer menneke en hebben we er nog hartelijk om gelachen. Nu heb ik van de week weer van schaatsen gedroomd. Het was weer prachtig zwart en glad ijs! In de schuur had ik de schaatsen al reeds opgezocht. Alleen van banen trekken is het helaas niet meer gekomen. Juist toen ik er klaar voor was, werd ik wakker. Jammer hoor, het levert zulke leuke verhalen op!

Wouter Kramer

Als de kraanvogels overvliegen

De trek van de kraanvogels vanuit Spanje naar Noord-Scandinavië is voor veel vogelaars een begin van de lente. De broedtijd breekt voor veel vogels aan. De kraanvogels leggen in enorme aantallen (350.000) een gigantische afstand af. In een slordige V-formatie vliegen ze trompetterend naar het noorden. In Noord-Frankrijk en in Noord-Duitsland zijn grote gebieden waar deze vogels foerageren, om de tocht te kunnen volhouden. Het zijn echte alleseters. Kikkers, salamanders, insecten en graankorrels staan op het menu.

Op 3 maart kregen de luisteraars van “Vroege Vogels” een verslag van enkele bevlogen SOVON vrijwilligers die naar Zuid-Limburg waren gegaan, omdat door de oostenwind de kraanvogels misschien over het zuidelijk deel van Limburg zouden vliegen. En dat gebeurde ook. Hier bleek dat we met echte vogelliefhebbers te doen hadden want zij kregen kippenvel en tranen in de ogen bij het zien en horen van de prachtige vogels. Met een spanwijdte van 2.40 m. en in grote groepen van soms meer dan 100 vogels vliegen ze in deze periode naar het noorden. Enkele jaren geleden werd de gemeenteraadsvergadering van een kleine gemeente in Zuid-Limburg onderbroken toen het geluid van de kraanvogels werd gehoord. Deze bijzondere gebeurtenis wilden de raadsleden niet missen. Het is inderdaad indrukwekkend om te zien hoe dagen achtereen deze groepen voorbij vliegen. De nek uitgestrekt, de enorme spanwijdte en het gezellige communiceren tussen de vogels die vooraan vliegen en de volgers. Het is echt de moeite waard om dit schouwspel een keer te zien en horen.

Frans Beuvens

Beleidsvisie KNNV Landelijk

"Op weg naar samenwerking"

Bart Heijne, voorzitter KNNV februari 2019

Inleiding
Het meerjarenbeleidsplan 2017-2020 "Samenhang in de natuur" noemt in de volle breedte de onderwerpen waar de KNNV zich mee bezig wil houden. In de hierna geformuleerde beleidsvisie **"Op weg naar samenwerking"** legt het landelijk bestuur accenten op elementen uit het meerjarenbeleidsplan die de komende jaren prioriteit hebben. Deze accenten geven de zwaartepunten aan van de werkzaamheden van de bestuursleden en de bureaumedewerkers, en zij zouden efficiënter moeten bijdragen aan het bereiken van onze doelen natuurbescherming, natuurstudie en natuureducatie, de laatste doelen ook indirect gericht op natuurbescherming.

Financiën
Op dit moment zijn de uitgaven aanzienlijk hoger dan de inkomsten. Het beleid is erop gericht om de financiële positie van de landelijke vereniging over een periode van drie jaar te verbeteren. De lidmaatschappen zijn de basis van de inkomsten. Verhoging van het ledenaantal is de belangrijkste weg om de financiële positie te versterken. Daarnaast moet projectfinanciering een rol gaan spelen. En tenslotte wordt van iedereen een meer zakelijke instellingen verwacht; we doen niets voor niets.

Samenwerken
De KNNV wil met beide benen in de maatschappij staan om haar doelstellingen te verwezenlijken. Om efficiënter haar doelen te bereiken wil zij een zwaar accent leggen op samenwerken met andere organisaties. Hoewel we geen gelijkgezinde organisaties uitsluiten, gaat de voorkeur uit naar samenwerking met de KNNV Uitgeverij en de Soorten organisaties. We streven ernaar om de

kracht van elke samenwerkingspartner te optimaliseren, zodat alle samenwerkende organisaties hun doelen efficiënt bereiken. Daarnaast stimuleren we de interne samenwerking, vooral tussen afdelingen onderling, al dan niet in provinciaal verband. Denk bijvoorbeeld aan het uitwisselen van docenten voor het geven van cursussen. Maar ook wenst het landelijk bestuur meer samenwerking met haar commissies en landelijke werkgroepen. Van groot belang is dat de KNNV duidelijk zichtbaar is in alle samenwerkingsverbanden. Iedereen moet zich hiervan bewust zijn. En afspraken hierover worden vastgelegd.

Verhoging van het aantal leden
Het geven van cursussen leidt tot meer leden. Daarom wil het landelijk bestuur een accent leggen op het ontwikkelen van cursussen, zowel minicursussen als basiscursussen over diverse onderwerpen uit de natuur. Voor het ontwikkelen van dit soort cursussen zoeken we samenwerking met landelijke werkgroepen, de KNNV Uitgeverij en de Soorten organisaties. De ontwikkeling van elke cursus wordt gezien als een project, waarbij afspraken worden vastgelegd en de financiering ervan helder is.
De cursussen wordt beschikbaar gesteld aan de afdelingen, die worden gestimuleerd om de cursussen te geven, maar vooral ook om nazorg voor de deelnemers te organiseren, zodat de deelnemers lid worden van hun afdeling.

Het ideaal
Het meest ideaal zijn samenwerkingsprojecten waarbij zoveel mogelijk van de genoemde accenten samen komen. In zo'n project werken we samen met een of meerdere organisaties waarbij er voordeel is voor alle deelnemende partijen en hun leden of achterban, bijvoorbeeld in het ontwikkelen van een cursus. In het ideale geval versterkt het project de financiële positie van elke partij en groeit de naamsbekendheid van de KNNV.

Het is een aanrader om eens met IVN mee te gaan naar een onbekend deel van het Eiland van Dordrecht.

Hooge Biezenplaat

Is er iets spannender dan door een stuk van het Nationaal Park De Biesbosch te banjeren waar je normaal niet mag komen? Bijna maandelijks [meestal op de eerste zaterdag, maar soms wel eens een keer op zondag; kijk hiervoor onder het onderdeel "Activiteiten"] organiseert IVN - Dordrecht samen met Staatsbosbeheer natuurexcursies in dit kwetsbare gebied. In het voorjaar is er een periode [van april tot en met juli] waarin we de vogels rust moeten gunnen om te broeden.

Zowel in de zomer, de herfst en de winter loont het zeer de moeite om van de unieke mogelijkheden gebruik te maken om, met een verrekijker in de hand, door dit gebied te struinen. Vooral in de late zomer lijkt het soms net een jungle door de hoog opgeschoten brandnetels en reuzenbalsemienen. In dit gebied worden namelijk alleen de paden onderhouden en voor het overige mag de natuur haar gang gaan.
In het excursiegebied staat een griendwerkershuisje, als een stukje geschiedenis vanuit de periode dat hier griendwerkers verbleven voor hun werk. Momenteel wordt het keetje beheerd door Staatsbosbeheer. Meestal wordt hier voor de deelnemers aan de excursie een kopje koffie of thee geschonken door het beheerdersechtpaar.

Het gebied leent zich goed om vogels te spotten, sporen van bevers te ontdekken en - als je geluk hebt - om een ree te zien. Aangeraden wordt om laarzen of waterdichte schoenen te dragen, want de excursie voert over onverharde en soms modderige paden.

Algemene informatie

Auto-excursies

De verzamelplaats voor excursies **buiten** Dordrecht is aan de zuidzijde van het centraal station bij de stationsingang. Het streven is zoveel mogelijk te carpoolen. Voor het meerijden, geldt een vrijwillige kilometerbijdrage van € 0,05 p.p. In verband met de aansprakelijkheid bij ongevallen kan een tegemoetkoming in de kosten van vervoer pas aan het einde van de rit aan de orde komen. Het is gewenst dat elke automobilist die passagiers meeneemt in zijn of haar verzekeringspakket een inzittendenongevallenverzekering heeft.

Aan- en afmelden voor excursies

Bij de excursies **buiten** Dordrecht is vermeld bij wie men zich moet aanmelden op de **avond voorafgaand aan de excursie**. Indien u onverhoopt toch niet mee kan, dient u zich weer af te melden, anders staan we bij vertrek voor niets op u te wachten.

Dia- en lezingenavonden

De lezingen worden gehouden in het NMC-Weizigt, Van Baerle-plantsoen 30, 3314 BH Dordrecht. De zaal is 19:30 open en sluit uiterlijk 22:30. De zaal ligt naast het hoofdgebouw. Het ligt tegen het Weizigtpark aan op loopafstand van het NS-station Dordrecht.

Penningmeester en Ledenadministratie:

Ruud Dorst, Campanula 3 – 19, 3317 HB Dordrecht.
E-mail : ledenadministratie@drechtsteden.knnv.nl
NL63 INGB 0000 6945 70 t.n.v. KNNV Drechtsteden te Dordrecht.
Uw lidmaatschap loopt van januari t/m december. Afmelden dient schriftelijk plaats te vinden voor 1 november.

Contributie

Contributie voor 2019: € 31,85 voor leden; € 12,90 voor huisgenootleden en € 7,80 voor leden van andere KNNV afdelingen. Bij een volledig lidmaatschap is men meteen lid van de landelijke KNNV, ontvangt men het tijdschrift Natura en kan men tegen ledenprijs boeken en natuurgidsen van de KNNV uitgeverij bestellen.

Spring is in the air! 30-03-'19